

Baltagul-roman de initiere

Romanu "Baltagul" este, partial, si romanul formarii unei personalitati sau altfel spus, este un roman de initiere, deoarece autorul reliefeaza si imaginea transformarii launtrice (interioare) a personajelor care trec prin experiente fundamentale.

In primul rand, este vorba de formarea si maturizarea lui Gheorghita, fiul Vitoriei si a lui Nechifor Lipan, care traieste o serie de experiente, initiindu-se in tainele vietii.

Dupa intoarcerea din baltile Jijiei, datorita disparitiei tatalui sau, Gheorghita iese brusc din copilarie pentru a intra in lumea plina de griji a adultilor, pe care o cunoaste mai bine cu ocazia calatoriei spre Dorna.

El avusese o copilarie lipsita de griji, traita in munte, unde fusese format ca oier, umbland dupa turmele de oi si ascultand, in preajma focului, minunate povesti. Trait in mijlocul naturii, stia sa cheme in amurgit ieruncile si capriorii. Dar toate acestea trecusera, el devenise flacau, mergea la joc, insotea turmele la iernat de unde se intorcea singur, calatorind si cu trenul, el invatase si putina carte.

Disparitia tatalui sau il pune intr-o situatie noua, trebuia sa treaca niste probe dificile de care Vitoria isi da seama si, vazandu-l singur, il insoteste.

Ea il avertizeaza ca trebuie sa se arate barbat, caci alt sprijin nu are. Lupta cu troianul de zapada este prima proba pe care o trece cu bine, apoi il indeparteaza pe strainul care ii acosteaza aproape de intrarea in Vatra Dornei : "a pus mana pe baltag si omul a sarit santul si a apucat-o pe poteca".

Maturizarea definitiva este momentul priveghiului langa cadavrul lui Nechifor Lipan si cel al infaptuirii dreptatii, cand procesul initierii lui se incheie. In momentul confruntarii cu Calistrat Bogza "simte in el crescand o putere mai mare si dreapta decat a ucigasului". Acum, el isi da seama de greutatile vietii, de piedicile care trebuie invinse cu perseverenta, inteligenta si tarie de caracter.

Un rol hotarator il are si Vitoria care il indruma, il supravegheaza si se bucura de reusitele lui. La randul sau, Vitoria traieste o experienta fundamentala, pentru ca parcurge calea dinspre o lume cunoscuta spre una necunoscuta.

Contactul cu lumea noua este dificil, deoarece ea are o teama, o sfiala fata de nou. Din necunoastere, ea se comporta ciudata cand aude de tren, considera un pacat "vorbitul pe sarma". Dupa pedepsirea ucigasilor, revine la vechile preocupari, urmarind indeplinirea celor traditionale si reluarea cursului firesc al vietii "ne-om intoarce iar la Magura, ca sa luam de coada cate le-am lasat".

Amandoua personajele parcurg un drum al experientelor initiatice : Gheorghita cunoaste aspectele fundamentale ale vietii, devenind matur, Vitoria patrunde intr-o lume noua, necunoscuta.